

TILATURVALLISUUS JA ITSEMURHIEN EHKÄISY

Osa 1: Mielenterveysyksiköiden tilaturvallisuuden tarkastuslista

Sisällys

1	JOHDANTO	4
1.1	MHEOCC: Veteraanisairaaloiden tilaturvallisuuden tarkastuslista	5
1.2	Sanasto	5
1.3	Suomennos	5
1.4	Kiitokset oppaan tarkastamisesta ja kommentoinnista	5
2	THE MENTAL HEALTH ENVIRONMENT OF CARE CHECKLIST (MHEOCC)	6
2.1	Yleiset kriteerit	7
2.2	Potilashuoneet	20
2.3	Kylpyhuone	23
2.4	Eristys-, sidonta ja muut turvahuoneet	27
2.5	Sisäänkäynti yksikköön	30
2.6	Ruokasalit	31
2.7	Kansliat ja hoitoasemat	32
2.8	Siivoushuoneet ja huoltohuoneet	33
2.9	Työhuoneet ja toimistot	34
2.10	Ulkoalueet	35
2.11	Keittiöt, pesutilat ja terapiahuoneet	38
2.12	HUS lisäykset ja huomiot	39

Alkusanat

Tiedossani ei ole suomenkielisiä tilasuunnittelun tai tilaturvallisuuden oppaita tai käsikirjoja. Tietoa ei ole liiaksi saatavilla myöskään muilla kielillä, mutta tähän julkaisusarjaan on yhdistetty kaksi laajaa kokonaisuutta Atlantin takaa Amerikan Yhdysvalloista. Julkaisusarja on tarkoitettu työkaluksi heille ketkä kehittävät psykiatrinen osastojen turvallisuutta nimenomaan itsemurhien ehkäisyn näkökulmasta, mutta siinä otetaan kantaa myös henkilöturvallisuuteen. Mielestäni tästä voi olla hyötyä myös erilaisten laitosten turvallisuuden kehittämisessä.

Valitettavasti itsemurhia ja itsemurhan yrityksiä tapahtuu osastohoidossa, vaikka henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden. Rakennuskanta on eri aikakausilta ja selkeitä standardeja uusien yksiköiden suunnittelun tueksi tai vanhojen tilojen saneeraamiseksi ei juuri ole. Onneksi Suomessa on rakenteilla tai on jo rakentunut paljon uusia tiloja psykiatrisille potilaille, mutta näissäkin tiloissa on silti asioita mitä olisi ehkä kannattanut tehdä toisin. Riskejä voidaan pienentää, mutta niitä on mahdotonta poistaa kokonaan. Henkilökunnan aktiivinen rooli tunnistaa itsemurhavaarassa olevat potilaat ja hoitaa heitä Käypä hoitosuosituksen¹ mukaisesti on kaikkein tärkeintä.

Kansallinen mielenterveysstrategia 2020–2030 sisältää itsemurhien ehkäisyohjelman. Ohjelmassa on lukuisia erilaisia toimenpiteitä millä tavoitellaan itsemurhien määrän vähenemistä. Toimenpiteet 4. ja 5. pyrkivät vaikuttamaan rakennusten ja muun infrastruktuurin ympäristösuunnitteluun sekä sairaaloiden, sosiaalihuollon yksiköiden sekä vastaanottokeskusten sekä rangaistuslaitosten sisustussuunnitteluun.² Tämä käsikirja osaltaan voi auttaa näiden toimenpiteiden toteutumisessa.

Olen vastannut julkaisusarjan sisällön suomentamisesta, mutta olen saanut arvokkaita kommentteja eri henkilöiltä. Toivon, että tästä käsikirjasta ja sen tulevista päivityksistä on hyötyä ja että sen opeilla voidaan parantaa osastojen turvallisuutta ja ehkäistä itsemurhia. Opas on julkinen ja ilmainen kaikille. Otan mielelläni vastaan kommentteja ja palautetta.

26.5.2025 Tuomo Tökönen (tuomo.tohonen@hus.fi) , laatu päällikkö, HUS Psykiatria

¹ [Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen hoito. Käypä hoito -suositus, 2022. \[www.kaypahoito.fi\]\(http://www.kaypahoito.fi\)](#)

² [Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:6](#)

1 Johdanto

Suomessa tapahtui vuosien 2016–2018 välisenä aikana noin 2400 itsemurhaa. Yleisimmät tavat tehdä itsemurha olivat hirttäytyminen, myrkytys ja ampuminen. Miehet tekevät itsemurhan noin kolme kertaa useammin kuin naiset. Itsemurhakuolemien yleisimmät myötävaikuttaneet sairaudet olivat alkoholin käytön aiheuttamat aivo-oireyhtymät, käyttäytymisen häiriöt sekä masennushäiriöt.³ Suomessa ei ole julkaistu tietoja siitä, kuinka moni potilas on tehnyt itsemurhan psykiatrisen osastohoidon aikana. Onnettomuustutkintakeskus julkaisi vuonna 2022 raportin, jossa kuvattiin kolmen osastohoidossa olleen potilaan itsemurhat. Nämä tapahtuivat hukuttautumalla sairaala-alueella olevaan lampeen.⁴ Osa osastohoidossa tapahtuneista itsemurhista päättyi julkisuuteen tiedotusvälineiden kautta ja onkin ymmärrettävää, että mikään organisaatio ei halua julkaista näitä tietoja. Hoito kuitenkin on lähitökohtaisesti turvallista. Itsemurhissa potilas on aina aktiivinen osapuoli ja potilaan menettäminen missä tapansa hoidon vaiheessa on tragedia myös hoitavalle taholle.

Potilaan itsemurha on aina vakava vaaratapahtuma. Itsemurhista ja itsemurhayrityksistä on tehtävä vaaratapahtumailmoitus. HUSissa on käytössä Haipro-järjestelmä. Itsemurha osastolla osastohoidon aikana on niin sanottu never event tapahtuma (Suomeksi kuuman linjan indikaattori). Never eventit ovat haittatapahtumia mitä ei saisi koskaan tapahtua. Näissä tapahtumissa potilas saa vakavan haitan tai kuolee, ja ne olisivat vältettävissä noudattamalla sovittuja turvallisuussuosituksia ja ohjeistuksia. Never eventit ovat vakavia turvallisuuspoikkeamia ja ne tulee raportoida ja selvittää perusteellisesti. Selvityksen perusteella on rakennettava suojauksia, ettei vastaavaa pääse enää tapahtumaan.⁵ Tilaturvallisuuden parantaminen on kaikkien tehtävä. Yksiköiden lähijohdon on varmistettava, että tilat ovat turvalliset ja yhteisesti sovitut asiat toteutuvat. Organisaatiossa on sovittava kuka turvallisuuden kehittämisen prosessin omistaa ja ohjaa sitä. Jos asia ei ole kenenkään vastuulla, niin turvallisuus ei kehity.

OSA 1 sisältää The Mental health environment of care checklistin (MHEOCC). Se on laaja ja monipuolinen tarkastuslista, minkä avulla organisaatiot ja yksiköt pääsevät nopeasti vauhtiin tilaturvallisuuden kehittämisessä.

Myöhemmin loppuvuodesta 2025 julkaistava OSA 2 lähestyy asiaa enemmän teorian kautta, mutta sisältää myös käytännön ohjeita ja antaa jopa suosituksia erilaisista sisustus- ja rakennustavoista. Siinä avataan tarkemmin myös taustoja tämän käsikirjan sisällön valinnoista. Halusin pitää ensimmäisen osan tekstiosan mahdollisimman lyhyenä, jotta se ei syö tilaa tarkastuslistalta.

³ [Itsemurhakuolemat Suomessa 2016–2018, THL raportti 3/2020](#)

⁴ [Turvallisuustutkinta: T2021-01](#)

⁵ [Asiakas ja potilasturvallisuuskeskus. Kuuman linjan indikaattorit](#)

1.1 MHEOCC: Veteraanisairaaloiden tilaturvallisuuden tarkastuslista

Valtava kiitos Yhdysvaltojen veteraanijärjestön sairaaloille suomennosluvan saamiseksi. Tarkastuslista on ainutlaatuinen ja poikkeuksellisen tarkka kokonaisuus.

The Mental Health Environment of Care Checklist (MHEOCC) ⁶ on kehitetty veteraanisairaaloille mielenterveysyksiköiden tilaturvallisuuden parantamiseksi. Sen avulla on tarkoitus tunnistaa ja vähentää tiloihin liittyviä riskejä, jotka voivat lisätä potilaan itsemurhan tai itsensä vahingoittamisen mahdollisuutta. Tarkastuslistan käytöstä on tehty tutkimuksia vuonna 2012 ⁷ ja 2017 ⁸. Sen todettiin vähentävän merkittävästi osastohoidossa tapahtuvia itsemurhia.

1.2 Sanasto

Oppaassa toistuu erilaisia termejä, mitkä on hyvä avata lukijalle. Näiden termien käytöllä pyritään yhtenäistämään aihepiirin sanastoa Suomessa ja vähennetään osaltaan toistoa tässä käsikirjassa.

Ankkuripiste = *kohta jossakin esineessä, asiassa tai rakenteessa mihin voi sitoa tai kiinnittää hirttämiseen tai kuristautumiseen tarkoitetun narun, köyden tai vastaavan tuotteen.*

Peukaloinnin kestävä kiinnike = *kiinnike mihin potilaat eivät pääse käsiksi, saa auki tai saa irrotettua tavanomaisilla työkaluilla. mm. erilaiset turvaruuvit ja muut kiinnikkeet sekä särkymättömät kotelot.*

1.3 Suomennos

Suomennoksesta on vastannut Tuomo Töhönen. Dokumentille on saatu organisaatiolta suomennoslupa, mutta he eivät luonnollisesti vastaa suomennoksen sisällöstä tai siinä mahdollisesti ilmenevistä virheistä. Käsikirjan sisältö on tarkastettu vastaamaan EU:n ja Suomen rakennusstandardeja ja esimerkiksi mitta-asteikot ovat muutettu SI-järjestelmän mukaiseksi. Tarkastuslistaan on lisätty HUS Psykiatria omia huomiota.

1.4 Kiitokset oppaan tarkastamisesta ja kommentoinnista

HUS KIINTEISTÖT OY: *Sara Von Herzen*, kiinteistöpäällikkö, *Juha Kataja*, kiinteistöhallinnon vastualuejohtaja, *Tero Pyykkö*, LVIA-asiantuntija, *Jukka Aaltolaine*, projektiryhmän vetäjä/sähköasiantuntija, *Salli Wetterstrand*, projekti-insinööri, *Kari Takala*, rakennustekninen valvoja, *Soile Tervakangas*, projekti-insinööri.

Lauri Kuosmanen, dosentti, Itä-Suomen yliopisto, *Mikko Korte*, Varha, osastonhoitaja ja *Timo Partonen*, tutkimusprofessori, THL

⁶ <https://www.patientsafety.va.gov/professionals/onthejob/mentalhealth.asp>

⁷ [Watss ym. \(2012\). Examination of the effectiveness of the Mental Health Environment of Care Checklist in reducing suicide on inpatient mental health units](#)

⁸ [Watss ym. \(2017\) Sustained Effectiveness of the Mental Health Environment of Care Checklist to Decrease Inpatient Suicide](#)

2 The Mental Health Environment of Care Checklist (MHEOCC)

MHEOCC-tarkastuslistaa käytetään yksikön tilojen arvioimiseen. Tarkastuslistan suomennoksessa on pyritty säilyttämään alkuperäisen listan kriteerit mahdollisimman muuttumattomina, mutta esimerkiksi erilaiset mitat on muutettu sellaisiksi mitä käytetään Suomessa. Lisäksi HUSin kiinteistöasiantuntijat ovat tarkastaneet tiedot, jotta tarkastuslistassa ei ohjata tekemään vastoin lainsäädäntöä tai hyvää rakennustapaa. Joihinkin kriteereihin on merkitty erillinen HUS Psykiatrian oma suositus mikä poikkeaa alkuperäisistä kriteereistä. Näiden sisältö löytyy lopusta omasta taulukostaan.

Tarkastuslista on lomakemuotoinen, joten siihen voi kirjata tarkastuksen huomioita ja merkata onko kriteerit (K) kunnossa, (O) osittain kunnossa tai (E) ei kunnossa.

Yksikön nimi:			
Arviointipäivämäärä:		Arvioijat:	
Arviointipäivämäärä:		Arvioijat:	
Arviointipäivämäärä:		Arvioijat:	
Arviointipäivämäärä:		Arvioijat:	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

7 (39)

2.1 Yleiset kriteerit

NRO.	LATTIAT	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
1	Lattiapäällyste	1.a. Onko lattiapäällysteissä kompastumisvaara?	Lattiapäällysteiden tulee olla tiiviisti kiinnitettyjä lattiaan, hyvässä kunnossa ilman kompastumisvaaraa, eikä niitä saa helposti repiä tai irrottaa. (HUS lisäys 1.)		☐	☐	☐
		1.b. Onko lattiapäällysteet kiinnitetty kunnolla lattiaan?			☐	☐	☐
2	LVI-tuuletusaukot	Onko lattiaan asennetut LVI-tuuletusaukot poistettu?	LVI-järjestelmiin liittyviä komponentteja, kuten lämmityspattereita tai jäähdytyskonvektoreita, ei saa sijoittaa siten, että ne ovat potilaan ulottuvilla. Mikäli tilassa on ko. laitteita, niiden käyttö aseena tai ankkurointipisteenä tulee estää mekaanisin suojauksin. (HUS lisäys 2.)		☐	☐	☐
3	Kynnykset	3.a. Onko oven kynnykset kiinnitetty lattiaan ja korkeintaan 2 cm korkeita?	Vältä kynnyksiä mahdollisuuksien mukaan. Tarkasta lattialta muut ulokkeet, jotka voivat aiheuttaa kompastumisvaaroja tai joita voidaan helposti käyttää itsensä vahingoittamiseen tai aseena.		☐	☐	☐
		3.b. Onko ovien kynnykset kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐
NRO.	SEINÄT	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
4	Seinäpäällyste tai maali	4.a. Ovatko seinäpäällysteet ja maalit myrkyttömiä?	Tulee käyttää myrkytöntä tapettia, liimaa ja maalia. (Huomaa, että useimmat uudemmat seinäpäällysteet, liimat ja maalit ovat myrkyttömiä). Maali ja tapetti eivät saa kuoriutua irti. (HUS lisäys 3.)		☐	☐	☐
		4.b. Onko seinäpäällysteet kiinnitetty seinään eikä irtoamassa/kuoriutumassa?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

8 (39)

5	Kuvat/ taulut	5.a. Onko kuvakehykset ja kuvien suojat valmistettu särkymättömästä materiaalista?	Ei lasia, ei teräviä reunoja, ei metallikehyksiä (suositellaan puukehyksiä), kiinnitetty seinään, voi olla myös kehyksetön, pienempi on parempi; kannustetaan turvallisten kuvien käyttöön. (HUS lisäys 4.)		☐	☐	☐
		5.b. Onko kuvakehykset kiinnitetty seiiniin peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐
		5.c. Onko kuvakehykset ripustettu niin, että niissä ei ole ankkuripisteitä.			☐	☐	☐
6	Pistorasiat	6.a. Onko huoneessa olevien pistorasioiden lukumäärä ja sijainti riittävät?	Vikavirtasuojatut pistorasiat, riittävä määrä pistorasioita, lyhyet sähköjohdot. Johdolla varustettujen laitteiden tulee sijaita lähellä pistorasiaa. Johtojen tulee olla niin lyhyitä, jotta niitä ei voida kiertää kaulan ympäri ja kiinnittää ankkuripisteeseen hirttäytymistä varten. (HUS lisäys 5.)		☐	☐	☐
		6.b. Onko pistorasiat peitetty metallilevyillä, jotka on kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐
		6.c. Onko pistorasiat uppoasennettu?			☐	☐	☐
		6.d. Onko kaikissa astioissa vikavirtasuojaus (GFCI)?			☐	☐	☐
7	Ilmanvaihdon tulo- ja poistopäätelaitteet	7.a. Ovatko LVI-tuuletusaukot uppoasennetut?	Tuuletusaukkojen on oltava samassa tasossa seinän kanssa ja kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä; tuuletusaukot on suunniteltava siten, että niitä ei voida käyttää hirttäytymiseen. Päätelaitetta ei saa voida irrottaa ja käyttää aseena tai it-sensä vahingoittamiseen.		☐	☐	☐
		7.b. Onko LVI-tuuletusaukot kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐
		7.c. Onko säleiköt suunniteltu siten, että niissä ei ole ankkuripistettä?			☐	☐	☐
		7.d. Onko tuuletusaukot suunniteltu ilman teräviä reunoja it-sensä vahingoittamisen estämiseksi?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

9 (39)

8	Seinien reumat ja kulmat	Onko seinien kulmissa kulmasuojat? Onko kulmasuojat kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?	Seinän reumat ja kulmat tulee suojata kulmasuojilla. (HUS lisäys 6.)		☐	☐	☐
9	Jalkalista	Onko jalkalistat kiinnitetty seinään niin, että sitä ei voida helposti irrottaa ja käyttää aseena?	Jalkalistoja käytetään monissa rakennuksissa. Se on kiinnitettävä kunnolla seinään. Etsi kohtia, jotka voivat olla löysällä tai joissa voi olla aukkoja, jolloin se on helppo irrottaa. Jos se irrotetaan, sitä voidaan käyttää aseena.		☐	☐	☐
10	Kaapelikotelot	Onko kaikki pinta-asennetut kaapelikotelot poistettu?	Vanhemmissa rakennuksissa on tavallista, että jälkiasennettu johdotus tapahtuu pinta-asennetussa kaapelikotelossa. Suositellaan, että johdot tulisi asentaa seinän sisään ja pois näkyvistä. Pinta-asennettavaa kaapelikotelo voidaan mahdollisesti käyttää ankkuripisteinä, ja se tulisi korvata uppoasennuksella. Ennen vaihtamista kaikki pinta-asennettavat kaapelikotelot on kiinnitettävä tiukasti seinään ilman rakojia ja kiinnitettävä peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä.		☐	☐	☐
11	Kulmapeilit (turvapeilit)	Kulmapeilit on kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä, ja ne ovat sellaisia missä ei ole ankkuripistettä.	Kulmapeilit voivat olla turvallisuuden kannalta tarpeellisia, mutta niiden pitää olla sellaisia, ettei niihin voi hirttäytyä. Niiden on oltava muuta materiaali kuin lasia.		☐	☐	☐
12	Muut esineet seinällä	12.a. Ovatko ilmoitustaulut, julisteet, puhelimet, oven pysäyttimet, poistumiskyltit ja valot kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä ja niissä ei ole ankkuripisteitä?	Kaikki esineet on kiinnitettävä seinään siten, että niitä ei voi irrottaa tai käyttää niitä aseena tai itsensä vahingoittamiseen. Niiden on oltava seinän kanssa tasassa tai viisitetty siten, että niihin ei voi hirttäytyä. Jos seinällä on valaisimia, lasilamppuihin ei saa päästä helposti käsiksi. (HUS lisäys 7.)		☐	☐	☐
		12.b. Käsidesiannostelijoiden ei pitäisi olla seinillä alueilla missä potilaat liikkuvat.			☐	☐	☐
13	Muut seinistä ulkonevat esineet	Onko seinästä ulkonevat esineet, vaikka ne liittyisivät turvallisuuteen, suunniteltu siten, ettei niitä voida käyttää itsensä tai muiden vahingoittamiseen?	Johtojen tulee olla niin lyhyitä, ettei niitä voi sitoa kaulan ympärille ja käyttää hirttäytymiseen. (enintään 30 cm). Seinäpuhelimia tulisi olla vain paikoissa, joita henkilökunta voi jatkuvasti tarkkailla, ja puhelinaseman ja luurin välisen johdon tulisi olla niin lyhyt kuin käytännössä on mahdollista. Koukut ja ripustimet, vaikka niissä olisi turvaominaisuuksia, olisi arvioitava muille aiheutuvan riskin varalta. Juoma/vesipisteet tulee kiinnittää seinään ja olla henkilökunnan näkyvillä		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

10 (39)

13,1	Peukaloinnin kestävät kiinnikkeet	Tarkistetaanko kaikki peukaloinnin kestävät kiinnikkeet neljännesvuosittain, jotta varmistetaan, että ne ovat edelleen tiukat eivätkä muodosta ankkuripisteitä?	Peukaloinnin kestävät ruuvit ja kiinnikkeet voivat löystyä, jolloin ne on mahdollista irrottaa. (HUS lisäys 8.)		☐	☐	☐
14	Termostaattit	Onko seinälle asennetut paljaita huonetermostaatteja potilasalueilla?	Ei seinälle asennettavaa huonetermostaattia potilastiloissa. Käytä IV-kanavaan asennettua lämpötila-anturia, joka voidaan kauko-ohjata, tai (tarvittaessa) upotettua seinälle asennettavaa huonetermostaattia, jossa on peukaloinnin kestävä rei'itetty kansi.		☐	☐	☐
NRO.	KATTO	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
15	Kattomateriaalit	15.a. Onko katot, jotka eivät ole henkilökunnan suorassa näköyhteydessä rakennettu kiinteistä materiaaleista, kuten kipsistä, tai metallilevystä, joka vaativat erityistyökalujen käyttöä niiden irrottamiseen?	Alakaton yläpuolella oleva tila (välikatto) sisältää lähes aina putkia, kanavia ja muita rakenteita, joihin voidaan hirttäytyä. Alueilla, joihin potilaat pääsevät ja joita henkilökunta ei jatkuvasti valvo (esim. potilashuoneet, päivähuoneet), alakattojen on oltava kiinteitä lukittavia metallilaittoja. Akustiset levykatot eivät ole hyväksyttäviä näillä alueilla, vaikka levyt lukittaisiin paikoilleen. Katosta ei saa roikkua esineitä, koska niihin voi hirttäytyä. (HUS lisäys 9.)		☐	☐	☐
		15.b. Onko katoissa roikkuvia esineitä, kuten ripustimia ja tuulikelloja?			☐	☐	☐
		15.c. Tarkista kaikki alakattolevyt ja käyttö/huoltopaneelit puoli- tai vuosittain varmistaaksesi, että ne ovat edelleen luotettavasti kiinnitetty ja että potilaat eivät pääse kattoon/välikattoon sisälle.			☐	☐	☐
16	Luukut	Lukitaanko kiinteiden kattojen huoltoluukut avaimella tai erikoistyökalulla luvattoman pääsyn estämiseksi ja kiinnitetäänkö ne kattoon peukaloinnin kestäville kiinnikkeille?	Huoltoluukkuja tarvitaan katon yläpuolella oleviin sähköisiin ja mekaanisiin laitteisiin pääsemiseksi. Potilaat, jotka pääsevät tähän tilaan voivat vahingoittaa itseään tai muita tai käyttää tilaa salakuljetettujen tavaroiden säilyttämiseen. On erittäin tärkeää, että nämä ovet ovat aina lukittuina ja lukot tarkistetaan rutiininomaisesti. Kaikkien ovien tulee olla samassa tasossa katon kanssa, jotta niitä ei käytetä ankkuripisteinä tai taivuteta teräväksi reunaksi, johon voi vahingoittaa itseään.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

11 (39)

17	Valaisimet	Onko valaisimet uppoasennettu kattoon, peukaloinnin kestäviä ja varustettu rikkoutumattomilla paneeleilla tai kansilla ja suunniteltu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä.	Valaisimien päällysteiden tulee olla turvallisia ja rikkoutumatonta materiaalia, jotta lamppuihin ei pääse käsiksi itsensä tai muiden vahingoittamiseksi. Ruuvien ja kiinnikkeiden pitää olla peukaloinnin kestäviä. Valaisimien pitää olla sellaisia, ettei niihin voi hirttäytyä. (HUS lisäys 10.)		☐	☐	☐
18	Ilmanvaihdon tulo- ja poiston päätelaitteet	18.a. Onko katossa olevat tuuletusaukot asennettu tasaisesti katopinnan kanssa ja kiinnitetty peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä?	Tuuletussäleiköitä voidaan käyttää ankkuripisteenä hirttäytymiseen, se ei saa kestää painoa; Verkko tai ritalät ovat suositeltavia. Reunat tulee olla pyöreät ja/tai tiivistää peukaloinnin kestäväällä tiivisteellä, jotta niitä ei käytetä ankkuripisteenä tai viiltämiseen.		☐	☐	☐
		18.b. Onko katossa olevat tuuletusaukot suunniteltu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä?			☐	☐	☐
19	Sprinklerit	Ovatko sprinklerit sellaisia, joissa ei ole ankkuripisteitä?	Laitossprinklerejä (englanniksi institutional sprinkler) tulisi käyttää seiniin ja kattoon asennettuihin sammutusjärjestelmiin. Laitossprinklerit on suunniteltu kestämaan peukalointia eikä siihen voi hirttäytyä. Se on suunniteltu irtoamaan henkilön painosta.		☐	☐	☐
19,1	Langattomat tukiasemat	Ovatko kaikki langattomat tukiasemat peitetty särkymättömällä suojalla, jota ei voi repiä katosta alas?	Langattomia tukiasemia ei saa asentaa potilashuoneisiin tai kylpyhuoneisiin. Langattomat tukiasemat on asennettava käytäville, päivähuoneisiin, tietokonehuoneisiin ja kanslioihin. Kaikki mielenterveysyksiköiden langattomat tukiasemat on suojattava särkymättömällä suojalla, joka asennetaan ja kiinnitetään peukaloinnin estävillä kiinnikkeillä. Suojissa käytettävien peukaloinnin kestäviä ruuvien tulee olla TORX- tai kuusiokolopäätyyppisiä (IT-henkilöstön tyypillisesti mukanaan kuljettamat työkalut) huoltoa varten. Tukiasema ja suoja kiinnitetään siten, että estetään tukiaseman repiminen irti katosta.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

12 (39)

NRO.	IKKUNAT	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
20	Ikkunaruudut	20 a. Käytetään rikkoutumattomia turvalaseja.	Avautuvat ikkunat rajoitetaan avautumaan vain 10 cm. Henkilökunnan on tiedettävä missä ikkunoiden avaimet sijaitsevat ja onko se heidän saatavillaan. Varmista turvalasien standardit kiinteistöhuollosta. Ikkunoiden päälle voidaan asentaa myös turvasuojat. (HUS lisäys 11.)		☐	☐	☐
		20.b. Ikkunoiden avautuminen rajoitetaan tai ne lukitaan.			☐	☐	☐
		20.c. Tarkastetaanko ikkunat vähintään puolivuositain sen varmistamiseksi, että lukitusmekanismi eivät ole vikaantuneet?			☐	☐	☐
21	Ikkunoiden puitteet	21.a. Onko ikkunanpuitteet suunniteltu estämään potilasta rikkomasta niitä?	Kehysten tulee olla peukaloinnin ja särkymisen kestäviä, ja ne on testattava sen varmistamiseksi, että niitä ei voi rikkoa.		☐	☐	☐
		21.b. Onko ikkunoiden karmeissa ulokkeita tai reikiä, jotka toimivat ankkuripisteenä?			☐	☐	☐
22	Verhot, kaihtimet tai vastaavat	22.a. Onko verhot, kaihtimet tai vastaavat suunniteltu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä?	Ikkunalasien sisällä olevat varjostimet tai kaihtimet ovat turvallisimpia valintoja. Naruja tai köysiä ei saa olla kiinnitettynä eikä verhoja saa käyttää. Mekanismien tulee olla samassa tasossa seinän kanssa, jotta sitä ei voida käyttää hirttäytymiseen. Ne on kiinnitettävä niin ettei niitä irroteta ja käytetä aseena tai itsensä vahingoittamiseen.		☐	☐	☐
		22.b. Onko verhoja, kaihtimia tai vastaavia tukevat mekanismit suunniteltu ja asennettu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä ja ne on kiinnitetty peukaloinnin kestäväillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

13 (39)

NRO.	OVET	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
23	Ovet	Katso jäljempänä kohta 38.					
23,1	Sisäövet, joiden ei tarvitse rajoittaa savun siirtymistä tilasta toiseen	23,1.a. Onko huoneiden sisällä olevissa ovissa, jotka avautuvat huoneen muille alueille, kuten kylpyhuone-/wc-alueille (eli ei käytävän ovet), ankkuripisteitä?	Sentinel Event Reduction Door (SER) on ovi, jonka turvaominaisuudet on suunniteltu ehkäisemään sairaalassa tapahtuvia itsemurhia. (HUS Lisäys 12.) SER-ovissa ei ole ankkuripisteitä. Niissä on yhtenäinen rakenne: Ovet ja saranat muodostavat kokonaisuuden, joka estää oven purkamisen tai väärinkäytön ja kallistettu yläreuna: Estää esineiden ripustamisen oven päälle. Ovet valmistetaan iskunkestävästä polymeeristä, joka ei halkeile tai sirpaloidu		☐	☐	☐
		23,1.b. Onko paksut puiset ovet poistettu. Ne on hyvä korvata SER-ovilla, eli itsemurhia ehkäisevillä ovilla tai hirttäytymisen estävillä verhoilla?			☐	☐	☐
		23,1.c. Tarkastetaanko sisäövet puolivuositain sen varmistamiseksi, että yläsarana on ehjä ja ettei ole ankkuripisteitä?			☐	☐	☐
24	Saranat	24.a. Toimitetaanko molempiin suuntiin kääntyvät ovet yhtenäisenä kokonaisuutena, joka vähentää riskiä, että saranointia käytetään hirttäytymiseen?	Kaksoiskääntövet (ns. saluunavet) on tuettu oven ylä- ja alaosassa olevalla pylväällä, eikä niissä ole saranointia. Tällainen laitteisto on hyväksyttävä, kunhan oven yläosassa oleva rako on riittävän pieni vähentämään riskiä, että pylvästä voidaan käyttää hirttäytymiseen. (Huom., ei ole mahdollista täysin poistaa riskiä, että henkilö pujottaa pienen kaulanauhan pylvään ympärille ja käyttää sitä hirttäytymiseen.) Jos käytetään pianosaranoita, on suositeltavaa, että ne asennetaan uppoasennuksena oven karmiin. Jousikuormitetut saranat ovat hyväksyttäviä, jos oven on oltava itsestään sulkeutuva. (HUS lisäys 13.)		☐	☐	☐
		24.b. Onko kolmipistesaranat suunniteltu ja asennettu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä? Tavallisissa takasaranoissa, jos niitä käytetään, on oltava viistetty "sairaalakärki". Käytä mahdollisuuksien mukaan jatkuvia pianosaranoita.			☐	☐	☐
		24.c. Onko ovissa laitteita tai ovipumppuja, joissa on ankkuripisteitä?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

14 (39)

		24.d. Ovatko ulospäin kääntyvät ovet vapaita saranan puristuspukeutusta, johon naru tms. mahtuu ripustettavaksi.			☐	☐	☐
25	Käytävöiden ovi-tarvikkeet	Onko oven lukituslaitteisto (kahva, lukko, vetimet) suunniteltu ja asennettu niin, ettei siinä ole ankkuripistettä?	Kahvan/vetimen tulisi olla kartio/kupumallinen tai sellainen jotta köysi tai silmukka luiskahtaa/irtoaa henkilön painon mukana.		☐	☐	☐
25,1	Ovien pysäyttimet (ovistopparit)	Onko oven pysäyttimet (ovistopparit) kiinnitetty peukaloinnintestävällä kiinnikkeillä ja suunniteltu estämään itsensä vahingoittaminen tai muiden vahingoittaminen?	Ovien pysäyttimet (ovistopparit) kiinnitetään usein ruuveilla. Näitä ruuveja voidaan käyttää itsensä vahingoittamiseen. Tarkastetaan, että stopparit ovat kunnolla kiinnitetty. (HUS lisäys 14.)		☐	☐	☐
NRO.	KALUSTEET	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
26	Komerot/kaapit	26.a. Onko kaapeissa vaatetankoja? Kaapeissa ei saa olla min-käänlaisia vaatetankoja.	Minkä tahansa tyyppisiä vaatetankoja voidaan käyttää hirttäytymiseen ja niitä voidaan käyttää aseena. Harkinnan mukaan kaappien ja kaappien ovet on poistettava, jotta ne eivät mahdollista hirttäytymistä. Käytetään ensisijaisesti painorajoitettuja jousikuormitteisia tai tarrallisia koukkuja. Kaappien ja komeroiden vetimet pitää olla sellaisia, joihin ei voi hirttäytyä.		☐	☐	☐
		26.b. Onko kaapeissa vaateripustimia (muovia, puuta ja metallia)? Ei vaateripustimia.			☐	☐	☐
		26.c. Poistetaanko kaappien tai vaatekaappien ovet?			☐	☐	☐
		26.d. Vetimissä ei saa olla ankkuripistettä.			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

15 (39)

27	Hyllykkö	27.a. Onko kaappien hyllyt kiinnitetty peukaloinnin kestävällä kiinnikkeillä ja suunniteltu siten, että niissä ei ole ankkuripisteitä?	Jos hyllyllä on televisio tai muu sähköinen tai raskas esine, se on kiinnitettävä niin, ettei sitä voi kaataa jonkun päälle, ja sähköjohdon on oltava lyhyt ja kytketty suoraan sähköliitintään ilman jatkojohtoja. Hyllyjen tulee olla matalia, jotta potilas ei pääse kiipeämään korkealle tai kattoon. (HUS lisäys 15.)		☐	☐	☐
		27.b. Ovatko hyllyillä olevat ras- kaat esineet sijoitettu matalalle lattiaan ja kiinnitetty paikoilleen, jotta niitä ei irroteta?			☐	☐	☐
		27.c. Onko jokainen hyllykerros kiinnitetty eikä irrotettavissa niin, ettei sitä voida käyttää aseena?			☐	☐	☐
28	Erilaiset telineet	28.a. Onko telineet kiinnitetty seinään peukaloinnin kestävällä kiinnikkeillä?	Kaikkien telineiden on oltava samassa tasossa seinän kanssa ja kiinnitetty peukaloin- nin kestävällä kiinnikkeillä.		☐	☐	☐
		28.b. Onko telineet suunniteltu siten, että niitä ei voi hirttäytymi- seen?			☐	☐	☐
		28.c. Voiko telineistä irrottaa osia mitä voi käyttää aseena?			☐	☐	☐
29	Huonekalut – yleisiä huomioita	29.a. Onko huonekalu kiinnitetty tai tarpeeksi painava estämään sen nostamisen ja heittämisen tai siirtämisen oven tukkimiseksi?	Huonekalujen tulee olla raskaita ja vaikeita nostaa ja siirtää. Materiaalina suositel- laan puuta tai kestävästä muovista. Nupit ja vetimet tulee suunnitella niin, etteivät ne kestä painoa ja/tai ettei niihin voi sitoa mitään kiinni. Huonekalujen tulee olla mata- laprofiilisia, jotta potilas ei voi käyttää niitä kattoon pääsemiseksi.		☐	☐	☐
		29.b. Onko huonekalut suunni- teltu niin, ettei niitä voida hajot- taa ja käyttää aseena tai itsensä vahingoittamiseen?			☐	☐	☐
		29.c. Onko huonekaluissa (esim. tuolit, jakkarat, pöydät, sängyt, kaapit, hyllyt, pöydät) ankkuri- pisteitä?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

16 (39)

		29.d. Ovatko pyörätuolit potilaiden ulottumattomissa ja käytössä vain, kun tarvitaan? 29.e Onko yksikön kaikkien kalusteiden lattiasuojat joko a) kiinnitetty kalusteisiin peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä tai b) poistettu huonekaluista?			☐	☐	☐
					☐	☐	☐
29,1	Huonekalut yksityisissä tiloissa, kuten makuuhuoneissa ja kylpyhuoneissa.	Yksityisissä tiloissa, kuten makuuhuoneissa ja kylpyhuoneissa, olevissa huonekaluissa ei saa olla ankkuripisteitä. Raskaat huonekalut eivät saa olla makuuhuoneissa tai kylpyhuoneissa.	Yksityisissä tiloissa, kuten makuuhuoneissa, olevissa huonekaluissa ei saa olla kiinnityspisteitä, joihin hirttäytyä. Raskaat huonekalut eivät saa olla makuuhuoneissa tai kylpyhuoneissa. Meillä on ollut useita haittavaikutuksia, joissa potilaat ovat käyttäneet raskaita huonekaluja ankkurina hirttämisyrittäksille. (HUS lisäys 16.)		☐	☐	☐
NRO.	PUTKITYÖT	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
30	Putkityöt – ei kylpyhuone tai wc	30.a. Onko pesualtaat kiinnitetty seinään tai lattiaan niin, että niitä ei ole helppo siirtää? 30.b. Onko putkistot koteloitu? 30.c. Onko pesualtaan alla oleva säilytystila suojattu? 30.d. Onko kuuman veden lämpötila testattu sen varmistamiseksi, ettei se aiheuta palovammoja 30.e. Onko pesualtaissa tai hanoissa (tai muissa lisävarusteissa) kiinnityspisteitä?	Potilastiloissa ei saa olla paljaita putkistoja tai putkia. Pesuallashanan hanan muoto on oltava sellainen, jotta köysi/ silmukka luiskahtaa pois henkilön painon mukana. Automaattinen hana on parempi, koska siinä ei ole vipua. Pesualtaissa tai hanoissa ei saa olla kiinnityspisteitä. Turvallisin muoto on sellainen jossa allas/allastaso yltää seinästä seinään. Kuumaa vettä tulisi säätää siten, että se on hanassa max 43 c astetta (105-110f). Suomessa max 65 c astetta. (HUS lisäys 17.)		☐	☐	☐
					☐	☐	☐
					☐	☐	☐
					☐	☐	☐
					☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

17 (39)

31	Näkyvyys	Onko yksikkö suunniteltu niin ettei siellä ole kuolleita kulmia? Olemassa olevissa rakennuksissa on käytettävä vaihtoehtoisia tapoja (esim. särkymättömiä peilejä) näkyvyyden parantamiseksi.	Joissakin varsinkin vanhemmissa rakennuksissa on käytäviä, jotka eivät näy henkilökunnan työtiloihin. Mahdollisia kuolleita kulmia on vähennettävä. Eritys- ja turva-huoneissa ei saa olla alueita, jotka eivät ole näkyvissä. Kuolleissa kulmissa tai käytävien risteyksissä tulisi olla kattoon asennettu kulmapeili (ei-lasimateriaali).		☐	☐	☐
32	Kemikaalit ja laitteet	32.a. Ovatko kemikaalit, myös siivouskärryissä olevat, poissa potilaiden ulottuvilta, kun niitä ei käytetä?	Kaikki kemikaalit, siivoustarvikkeet ja -laitteet sekä siivous/huoltokärryt ja -laitteet on oltava lukittuina ja poissa potilaiden saatavilta, mikäli niitä ei käytetä.		☐	☐	☐
		32.b. Ovatko siivous/huoltokärryt lukittuina (lukituissa tiloissa, kun niitä ei käytetä)?			☐	☐	☐
		32.c. Voidaanko yksikön säilytystilojen lukot avata potilaiden saatavilla olevilla tavaroilla, kuten muovikorteilla?			☐	☐	☐
33	Lääkintä-laitteet	33 a. Pidetäänkö verenpainemansettien ja muiden lääkintälaitteiden kaltaiset laitteet potilaiden ulottumattomissa? Varmista myös, että ankkuripisteillä varustetut pyörätuolit eivät ole potilaiden ulottuvilla.	Verenpainemansetit voidaan asettaa kaulan ympärille ja täyttää, tai johtoja ja letkuja voidaan käyttää itsensä vahingoittamiseen tai muiden vahingoittamiseen. Myös muut lääkinnälliset laitteet voivat aiheuttaa vaaraa. Nämä tavarat on säilytettävä lukituissa tiloissa ja ne saavat olla esillä vain, kun henkilökuntaa on paikalla. Henkilökunnan tulee arvioida potilaan itsemurha- ja kaatumisriski, apuvälineiden tarve ja apuvälineen mahdollisesti aiheuttama vaara tapauskohtaisesti. Henkilökunnan on arvioitava riskit vs. hyödyt jokaiselle potilaalle ja muulle ympäristölle. Tähän arviointiin on sisällyttävä vähintään potilaan kaatumisriski, potilaan itsemurhariski, potilaan tai muiden yksikössä olevien potilaiden aggressiivisuus tai aggressiivinen käyttäytyminen sekä laitteen kyky sulkea ovi tai käyttää sitä aseena.		☐	☐	☐
		33 b. Onko potilaita, joilla on apuvälineitä, arvioitu heidän riskinsä käyttää laitetta aseena tai voiko apuvälineillä estää henkilökunnan pääsyn huoneeseen.			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

18 (39)

33,1	Lääkintä-laitteet	33,1.a. Ovatko kaikki lääkintälaitteet, kuten CPAP-laitteet, verenpainemansetti, happiletkut ja sairaalasängyt henkilökunnan suorassa näköyhteydessä?	Lääketieteellisiä laitteita voidaan käyttää itsensä vahingoittamiseen. Sairaalasängyissä ja pyörätuoleissa on kiinnityspisteet ripustamista varten. CPAP-laitteita ja happiletkuja voidaan käyttää hirttäytymiseen tai kuristamiseen.		☐	☐	☐
		33,1.b Nukkumaan mennessä on hyväksyttävää, että potilaat, joilla on matala itsemurhavaara voivat säilyttää pyörätuoleja tai rollaattoreita huoneissaan, joissa ei ole korkeita tankoja ja joihin ei voi hirttäytyä.	Yöllä on tehtävä kuitenkin aktiivisesti tarkastuksia näissä huoneissa. Potilaiden on oltava yhden hengen huoneissa (tai kahden hengen huoneissa, joissa molemmilla potilailla arvioidaan olevan pieni itsemurhavaara) lähellä hoitoasemaa, jotta henkilökunta voi varmistaa, että muilla potilailla ei ole pääsyä pyörätuoleihin yöllä. Pyörätuolit/rollaattori, joita ei käytetä, on säilytettävä tiloissa joihin potilailla ei ole pääsyä.		☐	☐	☐
34	Roskapsut	Onko potilaiden ulottuvilla olevilla alueilla olevissa roskakoreissa muovipusseja, jotka voivat aiheuttaa tukehtumisvaaran? Kaikkien roskakorien tulee olla kokoonlaitettavia, jotta niiden päälle ei voi nousta seisomaan.	Roskakoreissa on ensisijaisesti käytettävä paperipusseja. (HUS lisäys 18.)		☐	☐	☐
35	Johdot	Onko alueella tarpeettomia johtoja?	Jos on näkyviä johtoja, niin niiden tulee olla enintään 30 senttimetriä. Eristys-huoneissa ei saa olla johtoja.		☐	☐	☐
36	Aseeksi soveltuvat välineet	Onko alueella lamppuja, teräksisiä roskakoria ja muita esineitä, joita voitaisiin käyttää aseina?	Tarkasta osasto- ja potilashuoneet. Tarkista myös laitteet, joissa on irrotettavia osia, joita voidaan käyttää itsensä tai toisen vahingoittamiseen, esim. pyörätuolit, joissa on irrotettavia osia (esim. käsinojat, kaatumisenesto-osat, jalkatuki jne.)		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

19 (39)

37	Terävät esineet	37 a. Ovatko terävien esineiden säilytysastiat peukaloinnin kestäviä ja asennetaanko ne vain paikkoihin, joissa henkilökunta voi valvoa niitä jatkuvasti?	Tarkasta osasto- ja potilashuoneet. Muoviesineet voivat vaikuttaa turvallisilta mielenterveysyksiköissä, joissa hoidetaan itsemurhavaarassa olevia potilaita. Jotkut muovit rikkoutuessaan ovat teräviä ja niitä voidaan käyttää itsensä tai muiden vahingoittamiseen.		☐	☐	☐
		37 b. Onko muoviesineitä, alueilla, joihin itsemurhavaarassa olevilla potilailla on pääsy tai joihin he voivat mahdollisesti päästä käsiksi. Onko esineidenkestävyys arvioitu, ettei niitä voida hajottaa ja käyttää itsensä tai toisten vahingoittamiseen.			☐	☐	☐
38	Käytävän ovet	38.a. Onko potilaiden makuuhuoneiden käytävien ovilla mahdollisuus kääntyä käytävälle tai onko niissä ns.wicket-ovi (ovi oven sisällä)? (Vain uudet yksiköt)	Oven yläosaan asennettavat hälyttimet on tarkastettava sen varmistamiseksi, että ne on asennettu oikein eikä niissä ole kohtia mihin voi hirttäytyä.		☐	☐	☐
		38. b. Jos käytetään kiinteää tiivistettä, se on leikattava osiin, jotka ovat riittävän lyhyitä (esim. 30 cm tai vähemmän), jotta tiivistettä ei voida käyttää itsensä vahingoittamiseen, jos tiiviste irrotetaan. (HUS lisäys 19.)			☐	☐	☐
		38. c. Onko potilaiden makuuhuoneiden käytävien ovissa oven yläreunassa hälytysmekanismi mikä hälyttää, mikäli sitä käytetään ankkuripisteinä?			☐	☐	☐
		38. d. Tarkistetaanko oven hälyttimet valmistajan ohjeiden mukaisesti sen varmistamiseksi, että ne toimivat edelleen oikein?			☐	☐	☐
		38. e. Onko oven yläpuolella olevissa hälytyslaitteissa kohtia mihin voi hirttäytyä?			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

20 (39)

38,1	Ovi huoneisiin, joissa on vaarallisia tuotteita	Ovatko vaarallisia tuotteita/asioita sisältävien huoneiden ovet, kuten esim. kemikaalivarasto itsestään sulkeutuvia ja itselukittuvia?	Potilaille ei saa olla pääsyä huoneisiin, joissa säilytetään potilaille vaarallisia asioita tai tuotteita. Ovien on oltava itsestään sulkeutuvia ja lukittuvia.		☐	☐	☐
38,2	Liikkuvat työasemat	Onko yksikössä liikkuvia työasemia?	Liikkuvat työasemat voivat olla vaaraksi potilaille. Niitä saa käyttää vain henkilökunnan läsnä ollessa.		☐	☐	☐

2.2 Potilashuoneet

Seuraavien kriteerien lisäksi makuuhuoneiden on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.

NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
39	Kiinteät kalusteet	Onko kaikki kiinteät kalusteet suunniteltu niin ettei niissä ole ankkuripisteitä tai niihin ei voi kiinnittää mitään. mm. Tietokoneiden langattomia tukiasemia ei saa asentaa potilaiden makuuhuoneisiin tai kylpyhuoneisiin.	Sprinkleripäät; uppoasennettavat tuuletusaukon kannet, joissa ei ole säleiköitä; Ei kiinnityskohtia huonekaluissa tai ovissa (eli ei koukkuja) tai mitään seiniin tai kattoon kiinnitettyä. Peukaloinnin kestäviä ruuveja ja kiinnikkeitä tulee käyttää kaikissa asennuksissa. Vaate- tai muut tangot eivät ole sallittuja.	.	☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

21 (39)

40	Lukot	Ovatko potilashuoneiden lukot sellaisia, joissa ei ole ankkuripisteitä ja sellaisia että henkilökunta voi avata ne?	Osastoilla on kyettävä varmistamaan erilliset ja turvalliset nukkumapaikat sekä wc/kylpyhuonetilat naisille. Kun yksikköä saneerataan tai lukkoja lisätään makuuhuoneiden käytävien oviin. On lukkojen oltava sellaisia, jotka henkilökunta voi avata, jotta he pääsevät huoneeseen, ja lukitusjärjestelmien on oltava sellaisia, jotka eivät estä potilasta poistumasta huoneesta (ei koske eristysluoneita). Joko käsikäyttöinen lukitusjärjestelmä, jossa ei ole ankkuripisteitä, tai elektroninen lukitusjärjestelmä, jota voidaan käyttää kulkukortin tai vastaavan avulla. Elektronisella lukitusjärjestelmällä on oltava ohitusmekanismi mikä mahdollistaa ovien lukituksen avaamisen sähkökatkoksen tai järjestelmän toimintahäiriön sattuessa. Lisäksi suositellaan, että ovien lukoissa ei ole aukkoja, joihin kortit asetetaan, tai avaimenreikiä, koska näihin aukkoihin voi laittaa muita materiaaleja ja aiheuttaa lukkojen toimintahäiriön. Ensisijaisesti suositellaan elektronisia antureita oven sähköisille lukitusjärjestelmille, ja numeropaneeleita suositellaan mekaanisille lukoille. (HUS lisäys 20.)		☐	☐	☐
41	Potilashuoneiden ovet	41.a. Onko kaikkien potilashuoneiden ovissa oven yläpuolella oleva hälytin?	Potilashuoneiden ovien yläpuolelle suositellaan asennettavaksi hälytin mikä hälyttää esimerkiksi, kun oven yläosaan kiinnitetään naru hirttäytymistä varten.		☐	☐	☐
		41.b. Tarkistetaanko oven hälyttimet valmistajan ohjeiden mukaisesti sen varmistamiseksi, että ne toimivat edelleen oikein?			☐	☐	☐
42	Peilit	Ovatko potilashuoneen peilit särkyneitä, eikö niissä ole ankkuripisteitä?	Peilien tulee olla ruostumatonta terästä tai vastaavaa, ei lasia, eikä niissä saa olla kohtia mihin voi hirttäytyä tai kuristautua. (HUS lisäys 21.)		☐	☐	☐
43	Tasosängyt	Sängyissä ei saa olla ankkuripisteitä.	Tasosängyt ovat turvallisimpia akuutissa psykiatrisessa ympäristössä. Varmista, että sängyissä ei ole mahdollista hirttäytyä tai kuristautua seisomalla sängyllä tai sängyn päässä tai sivulla tai silmukoimalla naru tms. sängyn ylä- tai takaosan yli. Joskus sängyn voi pultata kiinni lattiaan, jotta niitä ei käytetä hirttäytymiseen esimerkiksi pystyyn nostamalla. Tasosängyjen kiinnittäminen lattiaan estää myös sängyjen siirtämisen. Niillä ei voi estää näin henkilökunnan pääsyä huoneeseen ja niitä ei voi pinota päällekkäin.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

22 (39)

44	Sairaa- lasängyt	Onko sähköiset ja manuaalisesti säädettävät sängyt poistettu, ellei kliininen tarve sitä edellytä?	Jos sähkösängyt ovat tarpeen, virtajohdot on lyhennettävä ja kiinnitettävä tukevasti. Jos sairaalasänkyjä (sähköisiä tai mekaanisia) käytetään lukituissa yksiköissä, niiden tulisi olla potilashuoneissa, mikä on lähellä hoitohenkilökunnan työtiloja ja potilaita tulee tarkkailla aktiivisesti, kun sängyt ovat käytössä (huoneessa on usein muita lää- kinnallisia laitteita, koska somaattiset sairaudet lisäävät sairaalasängyn tarvetta) ja huone on lukittava, kun se ei ole käytössä. Sähköisiä sairaalasänkyjä tai lääkinnällisiä laitteita käyttävien potilaiden itsemurha- vaara on arvioita usein.		☐	☐	☐
45	Tyynyt ja patjat	Tyynyt ja patjat eivät saa sisältää muovia, vinyyliä tai muita materi- aaleja, jotka voidaan irrottaa ja käyttää tukehtumiseen tai kuristu- miseen?	Tyynyissä ja patjoissa ei saa olla päällisiä, jotka potilas voi helposti poistaa ja käyttää tukehtumiseen.		☐	☐	☐
46	Lakanat	Ei joustolakanoita niiden kuminau- han vuoksi.	Vaikka itse lakanoita voidaan käyttää hirttäytymiseen ja kuristaumiseen on joustavat lakanat mahdollisesti vaarallisempia kuin lakanat ilman kuminauhaa. Kaulan ympä- rille tiukasti kääritty kuminauha voi edelleen pysyä tiukkana ja kuristaa potilasta, vaikka potilas on pyörtnyt ja lopettanut kiristämisen.		☐	☐	☐
47	Patjojen päälliset	Ei patjanpäällisiä, jotka ovat sa- mantyyppisiä kuin joustolakanat.	Patjanpäälliset, jotka peittävät patjan kokonaan ja ovat läpäisemättömiä esimerkiksi luteita ja nesteitä vastaan, ovat suositeltavia. On erittäin tärkeää, että potilas ei voi poistaa patjanpäällisiä ja käyttää sitä tukehtumiseen.		☐	☐	☐
48	Soitto- kello/hä- tähälytys	Jos käytetään hätäapu hoitajakut- sujärjestelmiä, niissä ei saa olla ankkuripisteitä tai narua mihin voi hirttäytyä tai kuristautua.	Jos käytetään hätäapu hoitajakutsujärjestelmiä, niin niissä ei saa olla kiinnityspis- teitä tai narua. Narujen tulee olla valmistettu katkeavasta muovihelmityyppisestä ma- teriaalista tai muusta vastaavasta. Painorajoitus 2–3 kg. Narun pitää katketa max 30 cm osiin. Järjestelmä, jossa on kaksi soittopainiketta, yksi n.30 cm korkeudella latti- asta ja toinen n. 100 cm lattian yläpuolella, on myös hyväksyttävä. Järjestelmän aktivointimekanismin (jos sellaisia on) tulee olla lattialle pudonneen henkilön käytettävissä. Jos käytetään osiin katkeavaa vetonarua, yksiköllä tulee olla toimintatapa mekanismin nopeaan ja helppoon vaihtamiseen käytön jälkeen. (HUS lisäys 22.)		☐	☐	☐
49	Väliiverhot	Onko kaikki väliiverhot ja niiden kannattimet poistettu?	Väliverhoja niiden kannattimia voidaan käyttää hirttäytymiseen.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

23 (39)

2.3 Kylpyhuone

Seuraavien kriteerien lisäksi kylpyhuoneiden on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
50	Valaisimet	50.a. Onko valaisimissa ankkuripisteitä?	Suositellaan uppoasennettavia valaisimia, mutta pinta-asennettavat valaisimet ovat hyväksyttäviä, jos niihin ei voi hirttäytyä. Kaikki osat, joissa on sähköjännite, on kiinnitettävä peukaloinnin kestäville kiinnikkeillä.		☐	☐	☐	
		50.b. Onko valaisimet kiinnitetty tukevasti kattoon sellaisilla kiinnikkeillä, joihin potilaat eivät pääse käsiksi?			☐	☐	☐	
		50.c. Onko valaisimien linssi/kupu rikkoutumaton?			☐	☐	☐	
51	Seinät/laatat	Ovatko seinät kiinteitä (kipsi, betoni-harkko jne.) ja niissä ei ole keraamisia laattoja? Huomautus: Vain uusissa yksiköissä ei saa olla keraamisia laattoja, lukuun ottamatta lattialla olevaa 5 x 5 cm laatua.	Keraamiset laatat voidaan rikkoa ja sirpaleita käyttää itsensä vahingoittamiseen tai aseena. Jos eristyshuoneissa on kipsilevyseinät, tarvitaan lisäsuojaa. Nämä seinät olisi vahvistettava esimerkiksi palokäsitellyllä vanerilla tai vastaavalla, rakenteellisen kestävyuden lisäämiseksi.		☐	☐	☐	
52	Tukikahvat	52.a. Ovatko wc- ja suihkutilojen tukikahvat sellaisia, joihin ei voi hirttäytyä?	Tukikahvan tulee olla rakenteeltaan sellainen, että niihin on helppo tarttua ja samalla estetään sen käyttäminen ankkuripisteenä.		☐	☐	☐	
		52.b. Poistetaanko tukikahvat sieltä, missä niitä ei tarvita?			☐	☐	☐	
53	WC-paperipidikkeet	Onko wc-paperipidikkeissä ankkuripisteitä?	WC-paperipidikkeessä ei saa olla kohtia mitä voi käyttää hirttäytymiseen/kuristautumiseen, eikä materiaalia, jota voitaisiin käyttää leikkaamiseen tai aseena.		☐	☐	☐	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

24 (39)

53,1	Paperi- pyyhkei- den pidik- keet	Onko paperipyhkeannostelijoissa ank- kuripisteitä?	Paperipyhkeannostelijoissa ei saa olla kohtia mihin voi hirttäytyä/kuristautua ja ne on kiinnitettävä seinään peukaloinnin estävillä kiinnikkeillä. Varmista, että telinettä ei voi irrottaa seinästä. Varmista myös, että lukot ovat peukaloinnin kestäviä, eikä niitä voi avata helposti. Joihinkin paperipyhkeannostelijoihin voidaan hirttäytyä/kuristautua esimerkiksi tekemällä solmu kylpypyyhkeeseen tai vastaavan ja ujuttamalla se paperipyhketelineen aukkoon (jossa paperipyhkeet poistuvat pidikkeestä).		☐	☐	☐
54	Pyyhetan- got	Onko pyyhetangot poistettu ja korvattu kääntyvillä ja/tai painorajoitetuilla koukuilla?	Koukut on suunniteltu kestämaan kylpypyhkeiden paino eikä mitään raskaampaa.		☐	☐	☐
55	Peilit	Ovatko peilit särkymättömiä tai muuta särkymätöntä materiaalia ja kiinnite- täänkö ne seinään peukaloinnin kestä- villä kiinnikkeillä, eikä niissä ole ank- kuripisteitä?	Kiillotetut ruostumattomasta teräksestä tai vastaavasta materiaalista valmistetut peilit ovat edullisia ja turvallinen ratkaisu.		☐	☐	☐
56	Pistorasiat	Jos pistorasioita ei ole poistettu ja pei- tetty levyllä, joka on kiinnitetty peuka- loinnin estävällä kiinnikkeellä, onko pistorasioihin asennettu vikavirta- suoja?	Pistorasian poistaminen on suositeltavaa, sillä sähkölaitteiden johtoja voidaan käyttää hirttäytymiseen/kuristautumiseen. Jos pistorasia käytetään, niin niissä pitää olla vikavirtasuojus. Vikavirtasuojan tehtävä on suojata laitteiden käyttäjiä vaarallisilta sähköiskuilta ja estää tulipaloja. Pistorasia on kiinnitettävä peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä.		☐	☐	☐
57	Soitto- kello/hä- tähälytys	Jos käytetään hätäapu hoitajakutsujär- jestelmiä, niissä ei saa olla kiinnitys- pisteitä tai narua mihin voi hirttäytyä tai kuristautua.	Jos käytetään hätäapu hoitajakutsujärjestelmiä, niin niissä ei saa olla kiinnityspisteitä tai narua. Narujen tulee olla valmistettu katkeavasta muovihelmityypisestä materiaalista tai muusta vastaavasta. Painorajoitus 2–3 kg. Narun pitää katketa max 30 cm osiin. Järjestelmä, jossa on kaksi soittopainiketta, yksi n.30 cm korkeudella lattiasta ja toinen n. 100 cm lattian yläpuolella, on myös hyväksyttävä. Järjestelmän aktivointimekanismin (jos sellaisia on) tulee olla lattialle pudonneen henkilön käytettävissä. Jos käytetään osiin katkeavaa vetonarua, yksiköllä tulee olla toimintatapa mekanismin nopeaan ja helppoon vaihtamiseen käytön jälkeen. (HUS lisäys 22.)		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

25 (39)

58	Wc	58.a. Onko uusissa yksiköissä wc-istuimet asennettu lattialle ilman paljaita putkistoja, joissa ei ole ankkuripisteitä ja joissa ei ole irrotettavia istuinpäällisiä?	LVI-putkistot tulee koteloida riskien minimoimiseksi, jotta niihin ei voi hirttäytyä. Kaikissa tiloissa olisi mahdollisuuksien mukaan korvattava irrotettavat wc-istuinten kannet kiinteillä kansilla. (HUS lisäys 23.)		☐	☐	☐
		58.b. Onko olemassa olevissa yksiköissä koteloidut putkistot?			☐	☐	☐
		58.c. Onko väliseinät rakennettu niin ettei niissä ole ankkuripisteitä?			☐	☐	☐
59	Wc	Ovatko eristys-/turvahuoneiden wc-istuimet särkymättömiä (esim. metallisia)?	Posliinista tehdyt wc-istuimet voidaan rikkoa ja kappaleita käyttää aseena tai itsensä vahingoittamiseen.		☐	☐	☐
60	Urinaalit	Onko yksityisyssuojat kiinnitetty vähintään 30 asteen kulmassa lattiaa kohti, jotta siihen muodostu ankkuripistettä?	Viistossa kulmassa asennetut yksityisyssuojat vähentävät mahdollisuutta hirttäytyä suojaan. Lisäksi huuhtelujärjestelmien automaattiset elektroniset huuhteluanturit vähentävät putkiston tarvetta pisuaarin yllä, johon voi hirttäytyä.		☐	☐	☐
61	Pesualtaat	61.a. Onko pesualtaat kiinnitetty tukevasti seinään ja kaikki putkistot koteloitu (peukaloinnin kestäväillä kiinnikkeillä)?	Pesuallasputkia voidaan käyttää aseena ja hirttäytymiseen/kuristautumiseen. Pesualtaissa ei saa olla kiinnityspisteitä, joihin voi hirttäytyä. On suositeltavaa, että allastaso ylittää seinästä seinään.		☐	☐	☐
		61.b. Onko pesualtaissa tai hanoissa (tai muissa lisävarusteissa) ankkuripisteitä?			☐	☐	☐
62	Suihkut	62.a. Onko suihkuissa ankkuripisteitä? Suihkupäiden tulee olla ns. laitospöytätyöön tarkoitettuja turvasuihkuja	Laitospöytätyöön tarkoitettu suihkupää (Institutional shower head) on suunniteltu siten, että siinä ei ole ankkuripisteitä hirttäytymistä varten. Suihkupäässä ja säätimissä ei saa olla kiinnityspisteitä. Harkitse automaattisten on/off-hanojen käyttöä hanan kahvojen poistamiseksi. Suihkun painikesäätimet ovat myös hyväksyttävä vaihtoehto. (HUS lisäys 24.)		☐	☐	☐
		62.b. Saippuapidikkeet tulee upottaa seinään.			☐	☐	☐
		62.c. Lattiakaivolevyissä tulee olla peukaloinnin estävät kiinnikkeet.			☐	☐	☐
63	Veden lämpötila	Onko veden lämpötila rajoitettu enintään 43 c asteeseen? (110 asteeseen F)	Tarkista vesi käyttämällä hanaa pesualtaassa tai suihkussa tai asenna lämpötilan säätösuojaus kaikille hanoille ja aseta lämpötila 43 c asteeseen. (HUS lisäys 17.) Huom. Suomessa vedenlämpötila saa olla max. 65 c astetta.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

26 (39)

64	Suihku- verhot	64.a. Ripustetaanko suihkuverhot kat- toon asennetuista kiskoista, jotka on suunniteltu repeytymään pois, kun käytetään vähintään 5 kilon staattista kuormitusta?	Suihkuverhoja ei suositella käytettäväksi, ellei ole aivan pakko. Kylpyhuoneiden kiskojen tulee olla uppotyyppisiä, eikä niitä saa asentaa pintaan. (HUS lisäys 25.) Suihkuverhot ovat tärkeitä yksityisyyden kannalta ja estävät vettä tulvimasta latti- alle aiheuttaen liukastumisvaaran. On tärkeää tarkistaa, että asennettuja kiskoja ei voida käyttää hirttäytymiseen. Irrotettavia verhotankoja voidaan käyttää aseena, eikä niitä suositella. Uusissa rakennuksissa suihkut voidaan rakentaa yksityisyyden takaamiseksi nur- kan tai suojaseinän taakse. Tarkista, ettei verhoa voida käyttää hirttäytymiseen.		☐	☐	☐
		64.b. Onko suihkuverhot valmistettu hengittävistä materiaaleista (ei muo- vista tai vinyylillä), jotta niitä ei voida käyttää tukehtumiseen?			☐	☐	☐
65	Kylpyhuo- neen sisä- ovet	65.a. Onko kylpyhuoneen sisäovet suunniteltu ilman ankkuripisteitä ja suunniteltu siten, että oveen ei ole mahdollista rakentaa barrikadia?	Nämä ovet voidaan poistaa ja korvata ovilla, joissa ei ole kiinnityspisteitä ja jotka eivät lukkiudu.		☐	☐	☐
		65.b. Poistetaanko paksut puiset ovet ja korvataanko ne SER-ovilla, peh- meillä itsemurhia ehkäisevillä ovilla tai irtoavilla verhoilla?			☐	☐	☐
		65.c. Tarkastetaanko sisäovet puoli- vuosittain sen varmistamiseksi, että yläsarana on ehjä ja ettei niissä ole ankkuripisteitä? Katso myös kohta #23.1			☐	☐	☐
66	Kylpyhuo- neen ovet avautuvat käytävälle.	Katso kohta #38 päivitetty tiedot käy- tävien ovista.	Kaikkien käytävälle avautuvien ovien on rajoitettava savun siirtymistä, katso nu- mero #23. Käytävälle avautuvien kylpyhuoneen ovien on oltava lukittavia.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

27 (39)

2.4 Eristys-, sidonta ja muut turvahuoneet

Seuraavien kriteerien lisäksi eristäytymishuoneiden on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
67	Lattia	Onko lattia kestävää materiaalia ja joutaako se putoamisen yhteydessä?	Eristys-/turvahuoneiden lattian tulee olla saumaton tai siinä on oltava lämpöhit-satut saumat peukaloinnin ja vahingoittamisen estämiseksi. Lattiamateriaalissa tulisi olla jonkin verran pehmustetta, joka vähentää loukkaantumisriskiä putoa-misen aikana.		☐	☐	☐	
68	Seinät	68.a. Onko seinämateriaali iskunkes-tävä?	Seinät suositellaan rakennettavaksi kaksikerroksisesta kipsilevystä tai betonista. Seinien tulee olla paljaita ilman ulkonemia. Termostaattien, pistorasiodien ja kyt-kinten tulee olla eteisen huoneen ulkopuolella. (HUS lisäys 26.)		☐	☐	☐	
		68.b. Ovatko seinät sileitä ilman esi-neitä, jotka toimivat ankkuripisteinä tai voisivat aiheuttaa itsensä vahingoit-tamisen vaaran?			☐	☐	☐	
69	Katto	Onko katto kiinteä ja ilman ankkuri-pisteitä?	Katon on oltava kiinteä pinta ilman ulkonemia. Ei saa olla pääsyä katon yläpuo-lle välikattoon tai valaisimiin. Valaisimet pitää olla upotettuja ja kiinnitetty peu-kaloinnin kestävillä kiinnikkeillä. Valaisimien kuvut ja linssit on oltava hajoamat-tomia.		☐	☐	☐	
70	Valokat-kaisimet	Ovatko valokatkaisijat huoneen ulko-puolella ja saako valoja himmennet-tyä?	Valokytkimen tulee olla huoneen ulkopuolella ja henkilökunnan vain henkilökun-nan käytettävissä. Huoneen valon on oltava himmennettävissä vuorokausirytmän ja potilaan valvonnan mahdollistamiseksi.		☐	☐	☐	
71	Ovet	Aukeavatko ovet huoneesta ulospäin?	Eristys-/turvahuoneiden ovien on avauduttava ulos huoneesta.		☐	☐	☐	
72	Ovet	Onko ovi valmistettu teräksestä tai onko puuovi päällystetty kovalla epok-silla puupalojen lohkeilun estämiseksi?	Ovien tulee olla valmistettu kestävästä materiaalista. Ovesta ei saa voida helposti irrottaa esimerkiksi puutikkuja, joita voidaan käyttää itsensä tai toisten vahingoit-tamiseen.		☐	☐	☐	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

28 (39)

73	Ikkunat	73.a. Kaikki ikkunalasit on oltava iskunkestäviä ja tavallista ikkunalasias ei saa käyttää.	Harkitse ulkoikkunoiden poistamista eristäytymis-/turvatiiloista. Jos niitä on, niiden on oltava pieniä ja sinetöityjä, jotta niitä ei voi avata; ja materiaalia, joka täyttää VA-lasitusvaatimukset. (HUS lisäys 27.)		☐	☐	☐
		73.b. Lasia pidetään minimissä – ihan- netapauksessa eristäytymis-/turvati- loissa ei saisi olla muita ikkunoita kuin oven tarkastusikkuna.	Oven tarkkailuikkunan tulee olla vain niin suuri, jotta huoneeseen näkee riittä- västi. Mikään ikkunaverho/peite tai laitteisto ei saa olla potilaan saatavilla.		☐	☐	☐
		73.c. Verhoja tai ulkoisia ikkunapääl- lysteitä ei saa olla.	Langallinen lasi ei ole sallittu uudisrakentamisessa, ja jos sitä löytyy olemassa ole- vasta rakentamisesta, sen korvaamiseksi olisi kehitettävä toimintasuunnitelma. Langallisen lasin sisällä on rautalankaverkko.		☐	☐	☐
74	Huoneen korkeus	Onko huonekorkeus 2,7 m (minimikor- keus)? (Vain uudet yksiköt)?	Huoneen tulee olla kooltaan sellainen, että potilaalla on riittävästi tilaa ja että henkilökunta voi nähdä hänet missä tahansa huoneen kohdasta. Kameravalvontaan ei saa jäädä katveita.		☐	☐	☐
75	Huoneen pituus ja leveys	Onko huone vähintään 2,5 m leveä ja enintään 4,5 m pitkä?	Käytäväkameroiden tulee valvoa eristys huoneen ovea.		☐	☐	☐
76	Kuolleet kulmat	Onko kuolleet kulmat poistettu?	Eristys-/turvahuoneissa ei saa olla kuolleita kulmia, koska potilaat voivat vahin- goittaa itseään ollessaan poissa henkilökunnan näkyvistä.		☐	☐	☐
76,1	Kuolleet kulmat	Jos huoneessa on kuolleita kulmia, onko huoneessa kameroita tai peilejä potilaan valvontaa varten?	Kamerat voivat auttaa, kun henkilöstön suora valvonta ei ole mahdollista, mutta käytössä on oltava protokolla, jotta henkilökunta voi jatkuvasti katsella kame- roita. Kuperia peilejä voidaan käyttää myös varmistamaan, että kaikki eristys- huoneen alueet näkyvät. Kaikkien peilien on oltava särkymättömiä (esim. teräs- runko, jossa on polykarbonaattipinta) ja tiivistettyjä, jotta ne eivät muodosta kiin- nityspisteitä.		☐	☐	☐
77	Kamerat	Onko kamerat asennettu seinän tai ka- ton tasaan tai suojattu kestäväällä kote- lolla, jossa ei ole ankkuripistettä?	Potilas voi rikkoa kamerat, jos hän pääsee siihen käsiksi. Varmista, että potilas ei pääse kameraan seisomalla sängyllä. Kameraan voi myös hirttäytyä.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

29 (39)

78	Huoneen sijainti ja muut ominaisuudet	Sijaitseeko eristys-/turvahuone lähellä hoitohenkilökunnan tiloja?	Suositellaan, että eristys-/turvahuoneen tulisi olla lähellä hoitohenkilökunnan työtiloja. Tilat tulee erottaa muista potilaista eteisellä. Lisäksi eristyshuoneen ulkopuolella pitäisi olla pääsy wc:hen. On suositeltavaa, että eteinen sisältää vain kannettavia huonekaluja, jotka voidaan tuoda huoneeseen, kun potilas on eristetty.		☐	☐	☐
79	Huonekalut	Onko huoneen ainoa huonekalu psykiatriselle osastolle suunniteltu laatikomainen sänky, joka on pultattu lattiaan?	Ei saa olla muita huonekaluja kuin lattiaan pultattu sänky tai patja. (HUS lisäys 28.)		☐	☐	☐
80	Eristys-/turvahuonevuoteet	Ovatko eristys-/turvahuonevuoteet turvallisia?	Ei ulkonemia, pylväitä tai teräviä reunoja/kulmia; pää-/jalkalaudat irrotettu tai kiinnitetty; sänky kiinnitetty lattiaan. Jos sängyssä on turvasilmukoita, potilailla on oltava vierihoitaja tarkkailussa tässä huoneessa ollessaan. (HUS lisäys 28.)		☐	☐	☐
80,1	Patja	Käytetäänkö erityistiloihin suunniteltua patjaa?	Patjassa ei saa olla jousia tai teräviä reunoja. Tyynyissä ja patjoissa ei saa olla päällisiä, jotka potilas voi helposti poistaa ja käyttää tukehtumiseen. On suositeltavaa käyttää suljettua patjaa (suljettu ilman vetoketjuja tai ompeleita).		☐	☐	☐
81	Muita kriteereitä	Onko eristys-/turvatiiloissa käytössä erityisiä varotoimia?	Kaikki kiinnikkeet (kannet/päätelaitteet/ikkunat), on kiinnitettävä peukaloinnin kestäville kiinnikkeillä; huonekaluissa ei saa olla erillisiä osia; kiinteät katot ja seinät; institutionaaliset sprinklerit; laminoidut lasit ikkunoissa. (HUS lisäys 29.)		☐	☐	☐
82	Lukot	Ovatko lukot deadbolt lukkoja ilman mekanismeja sisäpuolella?	Käytä deadbolt lukkoja ilman mekanismeja eristys-/turvahuoneen sisäpuolella. Deadbolt-lukko ei toimi jousimekanismilla vaan vaatii manuaalisen kääntämisen avaimella tai vääntönupilla.		☐	☐	☐
83	Termos- taatit	Voiko huoneen lämpötilaa säätää?	Eristys-/turvahuoneet voivat helposti ylikuumentua. Tarkkaile ja säädä huoneen lämpötilaa. Lämpötilan säätimien tulee olla huoneen ulkopuolella.		☐	☐	☐

2.5 Sisäänkäynti yksikköön

Seuraavien kriteerien lisäksi yksikön sisäänkäynnin on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
84	Sulkutila tai sisäaula	Onko yksikön sisäänkäynnin yhteydessä riittävän iso tuulikaappi henkilökunnan, vierailijoiden ja potilaiden käytössä?	Tuulikaappi on kahden lukitun oven välinen tila, jonka läpi on kuljettava yksikköön pääsemiseksi. Suositus: Ulko-ovi avataan tuulikaappiin pääsemiseksi ja toinen ovi pysyy suljettuna ja lukittuna kunnes ensimmäinen ovi on suljettu ja lukittu. Tämä järjestely estää potilaita pääsemästä ulos yksiköstä, kun yksikköä lähinnä oleva ovi avataan.		☐	☐	☐	
84,1	Sulkutila tai sisäaula	Onko sulkutilassa/sisäaulassa hätähälytyspainike?	On tärkeää, että henkilöstö pystyy kommunikoimaan hätätilanteista. (HUS lisäys 30.)		☐	☐	☐	
84,2	Sulkutila tai sisäaula	Onko molemmissa ovissa ikkunat, joista näkee sulkutilaan/sisäaulaan?	Henkilökunnan turvallisuuden vuoksi on tärkeää nähdä tuulikaapin sisälle molemmista ovista.		☐	☐	☐	
85	Sisäänkäynti/uloskäynti	Ovatko yksikön sisään- ja uloskäynnit hoitohenkilökunnan näköyhteydessä? Tämä ei koske uloskäyntejä, joita käytetään vain hätäuloskäynteihin.	Henkilökunnan on voitava nähdä, kuka seisoo uloskäyntiovien läheisyydessä. Tämä ei koske hätäuloskäyntejä.		☐	☐	☐	
85,1	Sisäänkäynti/uloskäynti	Estävätkö kaikki yksikön sisään- ja uloskäynnit potilaan karkaamisen?	Potilaiden ja henkilökunnan tulee liikkua pääoven tuulikaapin kautta. Kaikissa muissa yksikön sisäänkäynneissä on oltava vähintään yksi lukittu ovi uloskäynnin ja ulkopuolen välillä. Hätäuloskäynneissä on oltava hälytys, mikäli niitä ei käytetä muuhun kulkemiseen.		☐	☐	☐	
87	Sisäänkäynnin valvonta	Yksikön sisään- ja uloskäyntiovien ohjaus hoitohenkilökunnan työtiloista on sallittua vain, jos siellä oleva henkilökunta pystyy näkemään, kuka ovella on – tuulikaapin ikkunoista tai kameran kautta.	Mahdollisuus etäohjata ovea työtiloista säästää henkilökunnan aikaa ja aiheuttaa vähemmän häiriötekijöitä. Tätä ei kuitenkaan pitäisi käyttää, jos henkilökunta ei näe, kuka ovella on. On arvioitava riskit ja hyödyt, jotka aiheutuvat oven ohjaisesta työtiloista käsin.		☐	☐	☐	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

31 (39)

88	Sisäänkäynnin tarkkailu	Onko mahdollista tarkkailla yksikköön tulevia ihmisiä ennen kuin heidät päästetään yksikköön?	Kameravalvonta auttaa henkilökuntaa määrittämään, kuka yrittää päästä yksikköön ilman, että heidän tarvitsee kävellä ulko-ovelle. On kriittistä pystyä tunnistamaan kaikki yksikköön tulevat ihmiset.		☐	☐	☐
----	-------------------------	---	---	--	--------------------------	--------------------------	--------------------------

2.6 Ruokasalit

Seuraavien kriteerien lisäksi ruokasalien on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.

NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
89	Ruokasalin kalusteet	Onko ruokasalin kalusteita vaikea heittää tai käyttää aseena?	Ruokasalin kalusteita ei saa voida helposti heittää tai käyttää muiden vahingoittamiseen.		☐	☐	☐
90	Ruoan lämpötila	Valvotaanko ruokasalissa tarjoiltavien ruokien ja nesteiden lämpötilaa?	Liian kuumasta läikkyneestä tai heitetystä ruoasta voi aiheutua vakavia palovammoja.		☐	☐	☐
91	Ruokailuvälineet	91.a. Lasketaanko astiat ennen ateriala ja sen jälkeen, jotta varmistetaan, että niitä ei oteta ja käytetä itsensä vahingoittamiseen?	Jäykkiä muovivälineitä (veitset, lusikat, haarukat) ei tule käyttää, koska ne voidaan helposti rikkoa ja käyttää aseena. Jos käytetään kertakäyttöisiä taivutettavia muovisia ruokailuvälineitä, ne on myös laskettava ja seurattava, jotta potilaat eivät voi ottaa niitä ja käyttää vahingoittamaan itseään tai muita.		☐	☐	☐
		91.b. Käyttävätkö erityisen korkean riskin potilaat vain lusikkaa vai kertakäyttöisiä taivutettavia muovisia ruokailuvälineitä? (Ruoka pitää leikata heille)			☐	☐	☐
92	Astiat	Ovatko kaikki astiat särkymättömiä?	On tärkeää, että potilaat eivät voi rikkoa astioita ja käyttää paloja itsensä vahingoittamiseen.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

32 (39)

2.7 Kansliat ja hoitoasemat

Seuraavien kriteerien lisäksi hoitoasemien on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
93	Sisään- käynti kans- liaan/hoi- toasema tms.	Onko osaston kanslia/hoitoasema suojattu luvattomalta sisään- pääsylvä?	Hoitoasemien ympärillä olevien seinien tulee olla kiinteitä (eli ei esimerkiksi toi- mistokalusteita ja hyllyjä, jotka on kiinnitetty lattiaan). Ovet on voitava lukita. Potilaat voivat kiivetä pöydän tai palvelutiskin yli. Tämä korostuu, jos potilaat ovat nuoria. Palvelutiskien tulee olla korkeita ja leveitä, jos ne eivät ylety kattoon saakka.		☐	☐	☐	
94	Esineet ja- tavarat	Pidetäänkö hoitoaseman esineet ja tavarat poissa potilaiden ulottuvilta?	Tämä on erityisen tärkeää palvelutiskien ja ovien läheisyydessä.		☐	☐	☐	
95	Hätähälytys	Onko henkilökunnan käytössä henki- löturvan hälytinpainikkeita? Häly- tykset on testattava määräajoin ja niiden testaus on dokumentoitava.	Henkilökunnalle suositellaan henkilökohtaisia mukana kannettavia henkilöhälyt- timiä.		☐	☐	☐	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

33 (39)

2.8 Siivoushuoneet ja huoltohuoneet

Seuraavien kriteerien lisäksi kodinhoitohuoneiden on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
96	Varastot	96.a. Säilytetäänkö kaikki kemikaalit lukitussa varastossa/siivoushuoneessa tai huoltohuoneessa?	On kriittistä, että suljetuilla osastoilla olevilla potilailla ei ole pääsyä siivoustarvikkeisiin tai muihin kemikaaleihin missään vaiheessa. Potilas voi juoda tappavan annoksen puhdistuskemikaaleja muutamassa sekunnissa.		☐	☐	☐	
		96.b. Onko varastossa/siivoushuoneessa tai huoltohuoneessa itselukittuva ovi?	Laitoshuolto ei välttämättä tarkkaile kemikaaleja jatkuvasti. Lisäksi harjoja ja muita puhdistusvälineitä voidaan käyttää aseina, ja niiden on myös oltava joko lukittuja tai jatkuvan valvonnan alaisia. Varastojen ovi voidaan asettaa hälyttämään, kun sen ovi on auki. Varaston pitää täyttää kaikki paloturvallisuuskriteerit.		☐	☐	☐	
97	Varasto	Mahtuuko siivouskärry siivoushuoneeseen niin, että ovi voidaan lukita?			☐	☐	☐	
98	Puhdistuskemikaalit	Ovatko puhdistus ja muut kemikaalit lukittuina tai henkilökunnan suorassa valvonnassa koko ajan?	Siivoushuoneessa tai siivouskärryssä voi olla kylttejä, jotka muistuttavat henkilökuntaa jatkuvan valppauden tarpeesta kemikaalien ja muiden puhdistusvälineiden, kuten harjojen ja muiden siivousvälineiden, kanssa. Siivoushuoneissa ja varastoissa voidaan käyttää myös lukittavia kaappeja kemikaaleille ja siivoustarvikkeille.		☐	☐	☐	

2.9 Työhuoneet ja toimistot

Seuraavien kriteerien lisäksi henkilöstötoimistojen on täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
99	Ovi	Aukeavatko henkilökunnan työhuoneiden ovet ulospäin käytävään?	Vähentää riskiä jäädä lukittuun tilaan esimerkiksi aggressiivisen potilaan kanssa. (HUS lisäys 31.)		☐	☐	☐	
99,1	Ovi	Ovatko henkilökunnan toimistojen ovet lukossa, kun ne ovat tyhjillään tai kun henkilökunta on toimistossa yksin?	Tämä on henkilöstön turvallisuuskysymys. Muun henkilöstön pitäisi pystyä avaamaan työtilan ovi hätätilanteessa.		☐	☐	☐	
100	Työhuone	Kun potilas on työhuoneessa, onko ovi lukitsematon vai jätetty auki?	Harkitse haastattelu/tapaamishuoneiden käyttöä henkilökohtaisten toimistojen sijaan potilaiden haastattelemiseen ja tutkimiseen. Haastatteluhuoneet tulisi varustaa hätähälyttimillä. (HUS lisäys 32.)		☐	☐	☐	
101	Tietokone- ja työpöydän esineet	Onko tietokoneet kiinnitetty työpöytään ja onko pöydällä esineitä, joihin potilas voisi tarttua ja joita hän voisi käyttää itsensä tai muiden vahingoittamiseen?	Poista kaikki tarpeettomat paperit ja esineet työpöydältä potilaan hoidon tai haastattelun ajaksi. Toimistossa olevia suojaamattomia esineitä voidaan käyttää itsensä tai toisten vahingoittamiseen.		☐	☐	☐	
102	Huonekalut	Onko kalusteet järjestetty niin, että henkilökunnalla on tarvittaessa pääsy uloskäynnille?	Toimistokalusteet on järjestettävä siten, että potilas ei pysty estämään pääsyä uloskäynnille.		☐	☐	☐	

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

35 (39)

103	Hätähälytyspainikkeet	103.a. Asennetaanko henkilökunnan toimistoihin hätähälyttimet tarpeen mukaan?	Hälytysten pitäisi kuulua henkilökunnan työtiloihin ja hälyttää vartijat. Kaikkien hätähälytysten testaus tulee tehdä säännöllisesti (vähintään neljännesvuosittain). Hälytystestaus on dokumentoitava, ja siihen voidaan sisällyttää myös vartijoiden vasteaika.		☐	☐	☐
		103.b. Testataanko hätähälyttimet säännöllisesti sen varmistamiseksi, että ne toimivat oikein?			☐	☐	☐
104	Ikkunat	Katso yleiset kriteerit			☐	☐	☐
105	Pistorasiat	Onko käyttämättömät pistorasiat suojattu kannella ja onko jatkojohdot (jos käytössä) piilotettu pöydän alle ja kiinnitetty lattialle tai seinälle?	Vähennä riskiä, että potilaat työntävät esineitä pistorasioihin. Harkitse pistorasioita, joihin laitteet voidaan kytkeä ja lukita kiinni. Jatkojohtojen käyttöä ei suositella. Jos tarvitaan lisää pistorasioita, ne suositellaan asennettavaksi seinälle.		☐	☐	☐

2.10 Ulkoalueet

Seuraavien kriteerien lisäksi ulkoalueiden on täytettävä myös kaikki sovellettavat yleiset kriteerit.							
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITEERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)		
106	Aita ja portti	106.a. Onko aidat suunniteltu sellaisiksi, että niitä pitkin on vaikea kii- vetä?	Aidan on oltava vähintään 3 metriä korkea ja riittävän vahva ja korkea karkaami- sen estämiseksi.		☐	☐	☐
		106.b. Onko aita kiinnitetty niin, että se kestää ihmisen/ihmisten voimat?	Aidan alapuolella olevaa maata ei saa pystyä helposti siirtämään tai kaivamaan (esim. multaa, mursketta tai soraa). (HUS lisäys 33.)		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

36 (39)

107	Aita ja portti	Jos on portti:	Portti on kiinnitettävä aitaan riittävän lujasti. Jokaisella henkilökunnan jäsenellä on aina oltava avain portin lukituksen avaamiseksi.		☐	☐	☐
		107.a. Aukeaako portti ulospäin?			☐	☐	☐
		107.b. Onko sarana asennettu ulkopuolelle?			☐	☐	☐
		107.c. Onko portissa hälytysjärjestelmä?			☐	☐	☐
108	Puut ja muut maisemoinnit	107.d. Onko henkilökunnalla avaimet portin avaamiseen?	Pidä puut matalina, pidä pensaat ja kukkapenkit pieninä, jotta niihin ei voi piiloutua. Ei kiviä tai muita irtoavia maa-aineksia. Ulkoalue tulee pitää kunnossa päivittäin/viikoittain. (HUS lisäys 33.)		☐	☐	☐
		108.a. Voiko puita tai oksia käyttää aidan ylittämiseen (korkeuden tai aidan läheisyyden vuoksi)?			☐	☐	☐
		108.b. Voiko puiden oksia käyttää aseina?			☐	☐	☐
		108.c. Ovatko pensaat riittävän suuria, jotta niihin voi piiloutua?			☐	☐	☐
		108.d. Onko olemassa kiviä tai muuta maa-ainesta, joita voidaan heittää			☐	☐	☐
109	Ulkovalot	108.e. Onko myrkyllisiä kasveja?	Ulkovalon kytkin on sijoitettava rakennuksen sisälle. Peukaloinnin kestävät kotelot ja lampunsuojukset vaikeuttavat yrityksiä päästä valaisimien rakenteisiin ja sähköjohtoihin.		☐	☐	☐
		109.a. Ovatko valaisimet potilaiden ulottumattomissa?			☐	☐	☐
		109.b. Ovatko pinta-asennettavat ulkovalot varustettu peukaloinnin kestävillä kiinnikkeillä ja koteloidilla?			☐	☐	☐
		109.c. Onko pylvääseen asennetut valot varustettu peukaloinnin estävillä koteloidilla ja huoltoluukuilla.			☐	☐	☐
		109.d. Onko valaisimet ja pylväätsuunniteltu niin, ettei niihin ole			☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

37 (39)

		helppo kiivetä ja niissä ei ole ankku- ripistettä? 109.e. Onko valoa riittävästi koko ul- koalueelle?			☐	☐	☐
110	Valvontaka- mera ja hä- lytys	Suositellaan, että ulkoalueita tulisi valvoa kameroilla. Jos kameroita käytetään: 110.a. Onko kamerat sijoitettu riittä- vän korkealle, jotta ulkoalueelle on 180 asteen näkymä? 110.b. Onko kamerat kiinnitetty peu- kaloinnin kestäville koteloilla ja kiin- nikkeillä? 110.c. Valvooko ulkoiluiden aikana henkilökunnan jäsen(et) kameroita ja tekee hälytyksen, mikäli on ongel- mia? 110.d. Voiko vartijat vastata hälytyk- siin nopeasti?	Henkilökunta on koulutettava valvomaan kameroita, kun potilaat ovat ulkona. Hälytykseen reagoimiseksi on oltava menettely. Turvajärjestelmä ja hätähälytys on tarkistettava säännöllisesti järjestelmän toimintahäiriöiden estämiseksi ja tes- taus on dokumentoitava. Henkilökunnan on oltava fyysisesti läsnä potilaiden kanssa ulkotiloissa. Henki- lökuntaa on oltava riittävästi potilaiden seurantaan.		☐	☐	☐
111	Ulkokalus- teet	111.a. Onko ulkokalusteet kiinnitetty maahan tai tarpeeksi painava hel- posti siirrettäväksi? 111.b. Sijaitsevatko ulkokalusteet riit- tävän kaukana aidasta, jotta niitä ei käytetä aidan ylittämiseen?	Ulkokalusteet on kiinnitettävä betonialustaan ja kauas puista, aidoista tai ovista, jotta potilaat eivät pääse karkaamaan ulkoalueelta. Henkilökunnan on tarkastet- tava kalusteiden kunto säännöllisesti varmistaakseen, että ne eivät ole rikki tai kiinnittämättömiä. (HUS lisäys 35.)		☐	☐	☐
112	Ylempien kerrosten sisäpihat	Jos sisäpiha on ylemmissä kerrok- sissa, onko niissä kattoikkunoita, jotka voidaan rikkoa, tai suojaamat- tomia reunoja tai kävelyreittejä	Jotkut pihat ovat ylemmissä kerroksissa. Nämä on tarkistettava säännöllisesti mahdollisten hyppypaikkojen varalta.		☐	☐	☐

Tilaturvallisuus ja itsemurhien ehkäisy (MHEOCC)

38 (39)

2.11 Keittiöt, pesutilat ja terapiahuoneet

Seuraavien kriteerien lisäksi keittiöiden, pesutilat ja toimintaterapiahuoneiden on myös täytettävä kaikki yleiset kriteerit.								
NRO.	KOHDE	KYSYMYKSET / KRITERIT	PERUSTELUT / ARVIOINTIMENETELMÄT	YKSIKÖN HUOMIOT	KUNNOSSA? (K) (O) (E)			
113	Keittiö	113.a. Onko keittiön ovet itsestään sulkeutuvia ja itselukittuvia. Onko sähkölaitteille ohjauskytkin, joka aktivoi laitteiden virran (tämä ohjauskytkin voi olla ajastimessa)?	Erittäin vaaralliset alueet on lukittava, jotta potilaat eivät pääse niihin. Vaarallisille alueille on oltava varoitusmerkit ja merkinnät. Potilaat saavat käyttää pesutupaa vain valvottuna. Yleensä vain potilaat, joilla arvioidaan olevan pieni itsemurhavaara, tulisi päästää keittiöön. Myös häntä on valvottava. Jos on laitteita, kuten jääkaappeja, ne on kiinnitettävä seinään, eikä lasisiin lamppuihin saa päästä käsiksi.		☐	☐	☐	
		113.b. Onko käytössä protokolla kaikkien keittiötä käyttävien potilaiden tarkkailemiseksi?			☐	☐	☐	
		113.c. Jos keittiössä on pesuallas, onko pesuallas kiinnitetty tukevasti seinään ja kaikki syöttö- ja jäteputkistot piilotettu ja suojattu peukaloinnin kestäväillä kiinnikkeillä?			☐	☐	☐	
114	Uuni/liesi	Onko liedessä tai uunissa avainkytkin, jolloin vain henkilökunta voi säätää lämpöä?	Liesi tuuletin pitää olla potilaiden saavuttamattomissa tai sellainen missä ei ole ankkuripisteitä.		☐	☐	☐	
115	Pesutupa	115.a. Onko pesutuvan ovi itsestään sulkeutuva ja itselukittuva	Erittäin vaaralliset alueet on lukittava, jotta potilaat eivät pääse niihin. Vaarallisille alueille on oltava varoitusmerkit ja merkinnät. Yleensä vain potilaat, joilla arvioidaan olevan pieni itsemurhavaara, tulisi päästää pesutupaan. Myös häntä on valvottava.		☐	☐	☐	
		115.b. Onko käytössä protokolla pesutupaa käyttävien potilaiden tarkkailemiseksi?			☐	☐	☐	
116	Pesukemikaalit	Pidetäänkö pyykinpesukemikaalit lukituissa kaapeissa ja poissa potilaiden ulottuvilta, kun heitä ei valvota?	Potilaat voivat käyttää pesukemikaaleja itsensä vahingoittamiseen.		☐	☐	☐	
117	Toimintaterapian huoneet	Ovatko terapiahuoneet suljettuja, eivätkä ne ole potilaiden käytettävissä, kun heitä ei valvota?	Yleensä vain potilaat, joilla arvioidaan olevan pieni itsemurhavaara, tulisi päästää terapiahuoneisiin. Myös häntä on valvottava.		☐	☐	☐	

2.12 HUS lisäykset ja huomiot

1	Parketit, irrotettavat lattialistat yms. eivät ole suositeltavia. Suositus: lattiamassat ja muovimatot.
2	Pyritään tilajäähdytykseen ilmanvaihdolla, ei lattialla irrallaan seisovia jäähdytyslaitteita.
3	Vanhoissa kiinteistöissä voi olla päällekkäin useita maalikerroksia. Alla voi siis olla esimerkiksi raskasmetalleja sisältäviä kerroksia.
4	Turvallisuuden näkökulmasta paras vaihtoehto on suoraan seinään maalattu tai tape-toitu taideteos.
5	Pistorasiat kalustekaappien sisällä, eristys-huoneissa ei pistorasioita, ei lista-asennuksia.
6	Esisijaisesti kulmat pyöristetään mekaanisesti.
7	Käsidesiä ei saa käyttää päihtymiseen. Riski on arvioitava yksiköittäin infektioturvallisuus huomioiden. Käsidesiannostelijat vain yleisissä tiloissa, ei potilashuoneissa tai wc- tai kylpyhuoneissa joihin potilailla vapaa pääsy.
8	Käytännössä erittäin vaikea toteuttaa, yksikössä hyvä tunnistaa suurimmat riskit ja tarkastaa niiden kiinnitys.
9	Voidaan käyttää myös muita turvallisia vaihtoehtoja kuten kiinteää kipsikattoa, jota vahvistettu useilla levytyksillä.
10	Ilkivaltasuojattuja pinta-asennettavia valaisimia saa olla.
11	Ikkunoihin voidaan asentaa rikkoutumista ehkäisevä kalvo. Uusissa kohteissa laminoidut lasit.
12	Ei käytössä ainakaan toistaiseksi HUSissa. Esimerkki SER-ovesta: https://www.norvaplastics.com/Buy/Sentineleventreduction-doorNorva.pdf

13	Ei ovipumppuja potilashuoneisiin ja jos niitä tarvitaan muualla, niin käytetään ns. "ovimikkoja" ei ovipumppuja.
14	Ei käytetä ovistoppareita.
15	Televisio upotetaan seinään tai suojataan pleksillä tms.
16	Sänky voi olla raskas, mutta sen pitää olla niin raskas, ettei sitä voida nostaa pystyyn ja käyttää hirttäytymiseen.
17	Voidaan varustaa tilat automaattihanoilla, jossa veden lämpötila on säädetty. Huom. Vesi ei tällöin ole juomakelpoista! Suomessa hanaveden lämpötila saa olla max 65 c astetta.
18	Roskakorin on oltava sellainen, että yli puolet siitä on ritilää tai rei'itetty. Sitä ei saa olla mahdollista täyttää täyteen vedellä. Hukutautumisvaara.
19	Ei todennäköisesti täytä ääni- ja paloeristysvaatimuksia.
20	Osaston sisäiset ovet mekaanisella- tai elektromekaanisella lukituksella. Kulunvalvonta liitetään varavoimaan.
21	Voi olla turvalasista tehty turvapeili.
22	Esisijaisesti painikkeilla toimiva kutsujärjestelmä
23	Esisijaisesti RST-pönttöjä.
24	Esisijaisesti turvasuihkut
25	Ei suihkuverhoja.
26	Materiaalina voidaan käyttää kipsi+vaneri.

27	Eristys- ja sidontatiloissa on hyvä olla ikkuna, josta potilas voi nähdä ulos.
28	Eristyshuoneessa kalustuksena ovat isohkot kuusitahokkaat (yksi pöydäksi, yksi vuoteeksi).
29	Eristyshuoneessa pitää olla paloilmaisin
30	Käytetään ensisijaisesti paikantavia henkilöturvahälyttimiä
31	tiloissa, joissa työskennellään yksin potilaan kanssa, on oltava toinen ulospääsy.
32	potilaiden tutkimiseen ei käytetä toimistoiksi tarkoitettuja tiloja.
33	Aidan yläreuna oltava viistetty karkaamisen estämiseksi. Verkon silmukakoon oltava niin pieni, ettei jalkaa voi tunkea läpi.
34	ulkoalueiden huolto sisällytetään huoltokirjaan
35	Ulkokalusteet voidaan upottaa myös maahan.